Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 27.04.1967, sp. zn. 5 Cz 12/67, ECLI:CZ:NS:1967:5.CZ.12.1967.1

Číslo: 113/1967

Právní věta: Odpovědnost za škodu, kterou utrpěla žalobkyně pádem na rozježděné a zledovatělé cestě, je nutno zkoumat podle speciálního předpisu (zák. č. 135/1961 Sb.), nikoli z hlediska ustanovení občanského zákoníku. Předpokladem spolehlivého posouzení odpovědnosti organizací silničního hospodářství podle ustanovení § 9 odst. 2 zákona č. 135/1961 Sb. o pozemních komunikacích je mimo jiné bezpečné zjištění stavu komunikace a působení přírodních vlivů na stav komunikace v době vzniku škody i bezprostředně před vznikem škody stejně jako bezpečné zjištění všech okolností, které svědčí pro případné zproštění odpovědnosti.

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 27.04.1967

Spisová značka: 5 Cz 12/67

Číslo rozhodnutí: 113

Číslo sešitu: 10

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Náhrada škody, Odpovědnost za škodu

Předpisy: 135/1961 Sb. § 9

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 113/1967 sb. rozh.

Odpovědnost za škodu, kterou utrpěla žalobkyně pádem na rozježděné a zledovatělé cestě, je nutno zkoumat podle speciálního předpisu (zák. č. 135/1961 Sb.), nikoli z hlediska ustanovení občanského zákoníku.

Předpokladem spolehlivého posouzení odpovědnosti organizací silničního hospodářství podle ustanovení § 9 odst. 2 zákona č. 135/1961 Sb. o pozemních komunikacích je mimo jiné bezpečné zjištění stavu komunikace a působení přírodních vlivů na stav komunikace v době vzniku škody i bezprostředně před vznikem škody stejně jako bezpečné zjištění všech okolností, které svědčí pro případné zproštění odpovědnosti.

(Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 27. dubna 1967, 5 Cz 12/67.)

Žalobkyně uplatnila proti žalovaným nárok na náhradu škody na zdraví (bolestné 2000 Kčs, náhrada

za ztížení společenského uplatnění 2400 Kčs), kterou utrpěla pádem na rozježdděné a zledovatělé cestě dne 28. 1. 1963 při návratu z práce. Odpovědnost žalovaných dovozovala z toho, že nesplnili svou povinnost k údržbě cesty ve schůdném stavu.

Okresní soud v Liberci zjistil, že cesta, na níž došlo k nehodě žalobkyně, je tzv. účelovou komunikací, kterou užívají první tři žalovaní, tj. Vodohospodářské stavby, n. p., v Ú., Okresní vodohospodářská správa v L. a Restaurace L., podnik ONV se sídlem v L. Ti také – se zřetelem k ustanovení § 3 odst. 3 zák. č. 135/1961 Sb. o pozemních komunikacích – byli podle názoru soudu v rozhodné době povinni k péči o údržbu cesty a odpovídají za event. škody, vzniklé z porušení této povinnosti.

Na základě tohoto zjištění zamítl okresní soud žalobu proti čtvrtému žalovanému (Technickým službám města L.) a vyhověl žalobě proti prvým třem žalovaným. Podíly odpovědnosti těchto žalovaných na škodě, jež vznikla žalobkyni, stanovil okresní soud v poměru, v jakém žalovaní užívají a udržují cestu podle dohody ze dne 26. 10. 1965 (3/5 : 1/5 : 1/5).

Krajský soud v Ústí nad Labem změnil rozsudek soudu I. stupně tak, že uložil žalovaným, aby zaplatili žalobkyni rukou společnou a nerozdílnou částku 2640 Kčs s přísl.; ve zbytku (do částky 1760 Kčs s přísl.) žalobu zamítl, když v tomto rozsahu byla do doby rozhodování krajského soudu škoda žalobkyně uhražena podle rozsudku soudu prvního stupně. Jinak se krajský soud odchýlil od závěrů soudu prvního stupně jen potud, že usuzoval na solidární odpovědnost prvých tří žalovaných podle § 340 o. z. z roku 1950, nikoli na dělenou odpovědnost prvých tří žalovaných podle jejich dohody ze dne 26. 10. 1965 (která platí po dobu po uzavření, nikoli zpětně).

Nejvyšší soud rozhodl ke stížnosti pro porušení zákona podané předsedou Nejvyššího soudu, že rozsudky soudů obou stupňů, pokud jimi bylo vyhověno žalobě proti prvým třem žalovaným a rozhodnuto o nákladech řízení a soudním poplatku, byl porušen zákon a tato rozhodnutí zrušil.

Z odůvodnění:

Soudy obou stupňů vycházely správně z toho, že cesta, na níž došlo k nehodě žalobkyně, je účelovou komunikací ve smyslu § 22 odst. 1 zák. č. 135/1961 Sb. o pozemních komunikacích, a že ji první tři žalovaní spravují ve smyslu ustanovení § 3 odst. 3 cit. zák. To potvrdila nejen vyjádření odboru výstavby MěstNV v L. a odboru dopravy ONV v L., nýbrž i skutečnost, že s touto cestou jako účelovou komunikací počítá také návrh směrného územního plánu města L., který ji nezahrnuje do sítě místních komunikací. Z tohoto plyne, že první tři žalovaní plní ve vztahu k cestě, na níž došlo k nehodě žalobkyně, funkci organizací silničního hospodářství, odpovídajících za její stav podle § 9 zák. č. 135/1961 Sb. o pozemních komunikacích (vzhledem k § 23 odst. 4 vyhl. č. 136/1961 Sb.); soudy obou stupňů měly tedy zkoumat event. odpovědnost prvých tří žalovaných za škodu vzniklou žalobkyni z hlediska tohoto speciálního předpisu, nikoli z hlediska ustanovení občanského zákoníku z roku 1950 o odpovědnosti za škodu.

Podle § 9 odst. 2 zák. č. 135/1961 Sb. o pozemních komunikacích odpovídají organizace silničního hospodářství za škody vzniklé uživatelům silnice z nehody, jejíž příčinou byly závady ve sjízdnosti (jimiž podle okolností konkrétního případu je třeba rozumět i závady ve schůdnosti), ledaže prokážou, že nebylo v mezích možností tyto závady odstranit ani na ně předepsaným způsobem upozornit. Předpokladem spolehlivého posouzení odpovědnosti organizací silničního hospodářství podle § 9 odst. 2 zák. č. 135/1961 Sb. o pozemních komunikacích je potom mj. bezpečné zjištění stavu komunikace a působení přírodních vlivů na stav komunikace v době vzniku škody i bezprostředně před vznikem škody stejně jako bezpečné zjištění všech okolností, které svědčí pro případné zproštění odpovědnosti. A v tomto směru zůstalo řízení před soudy obou stupňů – které se převážně soustředily jen na objasňování důležité otázky, který ze žalovaných byl povinen udržovat cestu ve schůdném stavu – zjevně neúplné; bylo třeba provedení důkazů (např. výslechem svědka R.

Z. a dalších svědků z řad osob, které v předmětné době pracovaly u žalovaných a znaly z vlastní zkušenosti stav cesty), které by doplnily skutkové podklady pro rozhodnutí o žalobě poznatky o stavu cesty v době nehody žalobkyně, o povětrnostních poměrech v den nehody žalobkyně, o tom, kdy, kým a jakým způsobem byla cesta v době před nehodou žalobkyně udržována, jmenovitě kdo a kdy prováděl posyp cesty při sněhu a náledí atp. Teprve pak bylo možno spravedlivě a přesvědčivě posuzovat důvodnost žaloby.

Soudy obou stupňů, pokud postupovaly jinak, porušily zákon v ustanoveních § 6, § 100, § 120 odst. 1, § 132 o. s. ř. ve spojení s § 9 odst. 2 zákona č. 135/1961 Sb.